

РАЗВИТИЕТО И ЗНАЧЕНИЕТО НА МЕТАЛНАТА ИНДУСТРИЯ ВЪ БЪЛГАРИЯ

Металната индустрия съ право може да се нарече гръбнака на всички индустрии, тъй като желязото и другите метали сж именно този градивенъ елементъ, който има най-голъмо приложение въ разнообразните уреди и съоръжения, които се използватъ за индустриални цели.

Щастливи сж онѣзи народи, които природата е дарила съ това голъмо подземно богатство — металните руди, които наредъ съ каменните въглища сж били винаги основата, върху която се гради стопанското имъ благосъстояние.

И ако проследимъ историята отъ най-старо време до днесъ, не можемъ да не забележимъ, че ядката на всички международни раздори е била борбата за завладяването на сурови материали, на първо мѣсто желязото.

Днесъ, когато разбърканото международно положение не е нищо друго, освенъ едно повторение на миналото, когато държавите се надпреварватъ съ по-модерни въоръжения, желязото се явява онзи факторъ, който гарантира на тѣзи, които го притежаватъ, надмощие и политическа сигурностъ.

Независимо отъ това, както споменахме и въ началото, желязото и другите метали сж допринесли твърде много за материалното и социалното благосъстояние на човѣчеството. Развитие на индустрията, особено напоследъкъ, създаде хиляди културни придобивки и улеснения въ живота на човѣка, а косвено създаде и създава възможности за препитание на една огромна маса отъ хора, която изкарва своята храна всрѣдъ грохота на машините.

България, която е предимно земеделска страна, въпрѣки опозицията отъ страна на всички ония, които искаха да я запазятъ като изключително такава, не остана чужда на изискванията на новото време и днесъ ние сме вече въ състояние да чествуваме стогодишнината на българската индустрия.

Въ тази наша родна индустрия единъ голъмъ дѣлъ заема и металната, която, макаръ и гледана съ пренебрежение отъ широката маса, мълчаливо крачи отъ день на день напредъ. И ние вѣрваме твърдо, че нѣ-

ма да е далечъ времето, когато коравата българска ръка ще извади металните богатства отъ недрата на нашата хубава земя, за да постави основа и на модерното желязодобиване у насъ.

За насъ българите, колкото и странно да звучи това, металодобиването и приготвянето на разни желязни предмети води своето начало отъ древни времена. Остатъци отъ рудници, които намираме днесъ, разработвани още въ римско време, говорятъ, че у насъ това производство е било развито още тогава, докато у много отъ останалите народи по негово време не е могло и дума да става за това.

Обаче, международното положение, което е заемала нашата страна, като кръстоплът на Балканите, и липсата на мирни условия е прѣчило за развитието на този занаятъ — желязодобиването, който, въпрѣки това, смѣло можемъ да поставимъ като родоначалникъ на сегашната ни метална индустрия.

Отъ друга страна, останки отъ сгурии, които срѣщаме въ Самоковско и Етрополско, показватъ, че не много преди освобождението се е получавало желязо въ България.

Освобождението ни е заварило при едно положение на липса на каквото и да е метално производство въ страната. Съществувало е само едно предприятие, което по примитивенъ начинъ е произвеждало известни метални пособия.

Новосъздаденото княжество е било принудено да внася необходимите метални изделия отъ западъ, за което е допринесълъ и улеснениятъ транспортъ следъ постройката на Хиршовата линия Ямболъ — Бѣлово. По него време, обаче, у насъ се поставятъ основите на първите модерни индустрии: мелничарската и текстилната, съ машини доставяни отъ странство.

Създаването на тѣзи индустрии, чиито машини сж имали постоянно нужда отъ ремонти, е първиятъ потикъ за поставяне началото на металообработването у насъ. За една счупена или изхабена частъ, колкото и дребна да е била тя, е трѣбвало да се чака съ месеци, за да бжде доставена отъ